

παράπονο

παράπονο, το, ουσ. [<μσν. παράπονον <παραπονοῦμαι]. **1.** ήπια διαμαρτυρία για δυσάρεστο γεγονός ή κατάσταση, η κλάψα, η γκρίνια: «άρχισε τα παράπονα στο διπλανό του, γιατί δεν τον αφήνει να κοιμηθεί τα μεσημέρια με τους θορύβους που κάνει». **2.** συναίσθημα λύπης, θλίψης ή πίκρας για αδικία ή δυσάρεστη κατάσταση. (Λαϊκό τραγούδι: *πες μου ποιο είναι το πικρό παράπονό σου, αν μου φύγεις, δε θ' αντέξω στο χαμό σου*).

- *κάνω παράπονα*, παραπονιέμαι, διαμαρτύρομαι για κάτι που με αδικεί ή που με θίγει: «όποιος έχει την εντύπωση πως αδικείται, να κάνει παράπονα στη διεύθυνση || πήγε να κάνει παράπονα στο διευθυντή του, επειδή του έκοψε την άδεια».

- *με παίρνει το παράπονο*, καταλαμβάνομαι από θλίψη, λύπη ή πίκρα, επειδή αδικήθηκα είτε από τους ανθρώπους είτε από την τύχη, κλαίω: «όταν έμαθε πως ο φίλος του ήταν αυτός που τον κάρφωσε, τον πήρε το παράπονο και δεν μπορούσε να σταματήσει». (Τραγούδι: *πάνε κι έρχονται τα πλοία, μα κανένα δεν τη φέρνει κι από τη μελαγχολία το παράπονο με παίρνει*).

- *με πιάνει το παράπονο*, βλ. φρ. *με παίρνει το παράπονο*. (Λαϊκό τραγούδι: *γιατί γεννήθηκα φτωχός, παράπονο με πιάνει, δεν είμαι άνθρωπος εγώ, μάνα δε μ' έχει κάνει;*).

- *με πνίγει το παράπονο*, καταλαμβάνομαι από έντονη δυσφορία, θλίψη, λύπη ή πίκρα, επειδή αδικήθηκα είτε από τους ανθρώπους είτε από την τύχη: «με πνίγει το παράπονο με τις αδικίες που αντιμετωπίζω συνέχεια σε βάρος μου».

- *τα παράπονά σου στο δήμαρχο ή τα παράπονά σου στον Ο.Η.Ε.*, **α.** λέγεται ειρωνικά σε κάποιον που μας παραπονιέται για τη στάση μας ή τις ενέργειές μας, και σημαίνει πως δεν έχουμε την παραμικρή πρόθεση να αλλάξουμε τη συμπεριφορά μας: «αν δε σ' αρέσουν αυτά που κάνω κι όπως τα κάνω, τα παράπονά σου στο δήμαρχο». Από το ότι, για τα κακώς κείμενα του δήμου τους, οι δημότες παραπονούνται κάθε τόσο στο δήμαρχό τους ή, σε περιπτώσεις καταπάτησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή εισβολής ενός κράτους σε ένα άλλο, οι πολίτες ή τα κράτη καταφεύγουν στον Ο.Η.Ε. **β.** έκφραση αδιαφορίας στα παράπονα ή τις διαμαρτυρίες κάποιου για κάτι: «αν κάνω φασαρία τα μεσημέρια και δεν μπορείς να κοιμηθείς, τα παράπονά σου στο δήμαρχο».

- *το 'χω παράπονο*, αισθάνομαι θλίψη, πικρία για κάτι ή για ανεκπλήρωτη επιθυμία μου: «το 'χω παράπονο να μου 'ρθουν και μένα μια φορά βολικά τα πράγματα || το 'χω παράπονο να καλέσεις και μένα μια φορά στο σπίτι σου!». (Λαϊκό τραγούδι: *το 'χω παράπονο, κορίτσι άπονο*).

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας